

ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἤδη προσκυνεῖται καὶ ἐπικαλεῖται ὡς ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος.

Ὑπάρχει ἀληθῶς διαφορά τις μεταξὺ τῆς θεωρίας ταύτης τῶν Ἀφέσεων τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῆς ἀδείας πρὸς διαπραξιν ἁμαρτιῶν· ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι λίαν ἀσήμαντος· καθότι ἡ Παπασὺνὴ προσδιώρισε διὰ τὰ ποικίλα συνήθη ἁμαρτήματα καὶ ποσότητά τινα παθημάτων ἢ βασάνων καὶ οὐχὶ μόνον τὰ κατὰ τὸ, παρελθόν διαπραχθέντα ἁμαρτήματα δύνανται οὕτω νὰ ἀπαλειφθῶσι καὶ ἀκυρωθῶσιν, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐπίσης οἵτινες ἤθελον ἔχει λόγους νὰ σκέπτωνται, ὅτι ὥφειλον νὰ διαπράξωσιν ἁμαρτίας τινὰς ἐν τῷ μέλλοντι, δύνανται νὰ προνοήσωσι προκαταβολικῶς ὅπως διαγράψωσιν αὐτὰς διὰ τῆς ἀξίας καλῶν τινων ἔργων. Ἐκτὸς τούτου, τινὲς ἀφέσεις ὀνομαζόμεναι «**ιέλεια** [πλήρεις, ἐντελεῖς] ἀφέσεις ἁμαρτιῶν», ἐννοοῦνται βεβαίως ὡς καλύπτουσαι πάσας τὰς ἁμαρτίας, παρελθούσας τε καὶ μελλούσας.

Δυσκόλως δύναται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι αἱ ἀφέσεις αὗται τῶν ἁμαρτιῶν εἰσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἀκόμῃ καὶ σήμερον. Οἱ Παπικοὶ ἔχουσι προσευχὰς τινας, ἡ ἐπανάληψις τῶν ὁποίων ἐξασφαλίζει δικαίωμα ἀφέσεως ἁμαρτιῶν ἐπὶ ὠρισμένην τινὰ χρονικὴν περίοδον· πολλαὶ δὲ ἐξ αὐτῶν ὁμοῦ προστιθέμεναι, ἀξιούσιν ὅτι θὰ προστατεύσωσι τὸν ἀπαγγέλλοιτα αὐτὰς ἀπὸ τῆς ὀργῆς ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Οὕτως, εἰς τοὺς ἀπαγγέλλοντας τὸ «**Καίρε, Ἁγία Βασίλισσα, παρέχεται αὐτῆς τεσσαρακονθήμερος ἄφεσις ἁμαρτιῶν**», ἐνῶ εἰς τοὺς ἀπαγγέλλοντας τὴν «**Λιτανείαν τῆς Μακαρίας Παρθένου**» ὑπάρχει ἄφεσις ἁμαρτιῶν διὰ διακοσίας ἡμέρας· διὰ δὲ τοὺς λέγοντας τὸ «**Εὐλόγημένη εἶν ἡ Ἁγία, ἡ Ἀσπίλος καὶ Ἀννοτότη Σύλληψις τῆς Παρθένου Μακαρίας**» χορηγεῖται ἑκατονταετῆς ἄφεσις ἁμαρτιῶν, κλπ., κλπ. Κατὰ τοὺς «σκοτεινότερους αἰῶνας», ὅποτε αἱ ἀφέσεις αὗται προσεφέροντο ἐλευθέρως ἀντὶ χρημάτων, ἢ διὰ ὑπηρεσίας ἐν τῷ διωγμῷ τῶν ἀπίστων καὶ αἰρετικῶν, ἐνκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ εἰς ὁποίαν διαφθορὰν ἤγαγε τὸν κόσμον ἡ βλάσφημος αὕτη διδασκαλία.

Εἰς ἐγκλήματα διαπρατιόμενα ἐν γένει ὑπὸ πλουσίων, οἱ

ὅποιοι ἠδύναντο νὰ πληρῶνῃσι γενναιοδῶρως, τεράστια κατεγινώσκοντο ποιναί, ἐνῶ αἱ μᾶλλον χαμερπεῖς παραβιάσεις τῆς δικαιοσύνης, αἱ μᾶλλον κοιναὶ μεταξὺ τῶν πτωχοτέρων τάξεων, συνεχωροῦντο μᾶλλον ἐλαφρότερον. Οὕτως, ὁ μετὰ τῆς πρώτης ἐξαδέλφης γάμος ἐστοίχιζε 30,000 φράγκα, ἐνῶ ἡ συζυγοκτονία ἢ ἡ πατροκτονία ἐστοίχιζον μόνον 100 φράγκα. Ὁ Spanheim λέγει «Ὁ θεσμὸς τῶν Ἀφέσεων τῶν ἁμαρτιῶν ἦτο τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ ὅποιον ἔκοπτε χρῆμα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, ρυσωρρυχεῖα διὰ φαυλοβλοῦς ἀνεψιοὺς καὶ φυσικὰ τέκνα τῶν παπῶν τὰ νεῦρα τῶν Παπικῶν πολέμων, τὰ μέσα πρὸς ἐξόφλησιν χρεῶν, καὶ ἀνεξάντλητοι πηγαὶ τρυφῆς καὶ πολυτελείας εἰς τοὺς πάπας».

Πρὸς διακανόνισιν τοῦ τοιοῦτου ἐμπορίου ὠρίσθη καὶ μία βαθμολογημένη κλίμαξ ποινῶν διὰ τὰς διαφόρους ἁμαρτίας, —τόσαι ἡμέραι ἢ τόσα ἔτη ἐν τῷ καθαρτηρίῳ δι' ἐκάστην ἁμαρτίαν ἀντίστοιχον δὲ πρὸς ταύτας τιμολόγιον ἐκανονίσθη ἐπισης, ὥστε, οἱ λαμβάνοντες ἄφεσιν διὰ φόνον ἢ κλοπὴν, διὰ βρεφοκτονίαν, ἢ μοιχείαν, ἢ ψευδορκίαν, ἢ ἄλλας ἁμαρτίας, νὰ φορολογῶνται ἀναλόγως τῆς περιστάσεως. Διὰ τοῦ μέσου τούτου οἱ κανόνες ἠκυροῦντο καὶ τὰ βασανιστήρια τοῦ καθαρτηρίου ἐμετριάζοντο ἢ ἔληγον, κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τῶν πρακτόρων τοῦ Ἀντιχρίστου. Δὲν δυνάμεθα ὁδεῖν ν' ἀπορήσωμεν διὸ ὁ λαὸς κατέληξε ταχέως νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τόσον χρῆμα ἔδει νὰ πληρῶνῃται διὰ τόσας ἁμαρτίας. Τὰ ἐγκλήματα ἔφθασαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν διὰ τῶν ἀφέσεων αὐτῶν, ὥστε ἡ ἀγανάκτησις τῶν καλλιτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας ἐξηγέρθη εἰς στάσιν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἤρχισαν διανοιγόμενοι, καὶ εἶδον τὸν κλῆρον, ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων βαθμοφόρων τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν κατωτάτων τάξεων τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, ὅλως σεβυθισμένους εἰς τὴν ἀνομίαν.

Ὡς ἡ σκοτεινότερα στιγμή προηγεῖται τῆς καταιγίδος, οὕτως ἀκριβῶς προηγήθη ἡθικῶς ἡ σκοτεινότερα ὥρα τῆς σκοτεινῆς βασιλείας τοῦ Ἀντιχρίστου, πρὸ τοῦ μεγάλου κινήματος τῆς Μεταρρυθμίσεως. Τότε πλεον ἡ δημοσία καὶ ἀναισχυρος ἐμπορία τῶν ἀφέσεων προῦκάλεσεν ἀηδίαν, καὶ ἤγαγε

τὸν Λούθηρον καὶ ἄλλους ζωηροὺς παπικοὺς νὰ διαφιλονεικήσωσι καὶ ἐξετάσωσιν ὁλόκληρον τὸ σύστημα ἀπὸ τε τῆς ἡθικῆς, καὶ, μετὰ ταῦτα, ἀπὸ τῆς δογματικῆς αὐτοῦ ἀπόψεως. Ἐπὶ τέλους, ὁ Λούθηρος ἀπήχησε τὴν ἀληθῆ ἰδέαν—ὅτι ἡ Παπασύνη ἦτο πράγματι ὁ Ἀντίχριστος. Ἀποκαλύψας δὲ τοῦτο, ὑπέδειξε θαρραλέως τινὰ τῶν συμβόλων τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ μερικὴν αὐτῶν ἐκπλήρως ἐπὶ τῆς Παπικῆς Ἱεραρχίας.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου παραθέτομεν τὰ ἐπόμενα ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ γνωστοῦ θεολόγου Layman Abbott Οὗτος λέγει:—

«Μεταξὺ ἄλλων αἰτιῶν, διὰ τὰς ὁποίας αἱ ἀφέσεις ἐχορηγοῦντο περισσότερο προτέρον ἢ τώρα, ἦτο καὶ ἡ συνεισφορὰ χρημάτων ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ληψοδοσία αὕτη ἐφθασεν εἰς τὸ ὕψος αὐτῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΣΤ'. αἰῶνος, ὑπὸ Λέοντα τὸν Γ', ὅστις ἐδημοσίευσεν ἀφέσεις πρὸς πάντας ὅσοι ἤθελον συνεισφέρει ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ [Καθεδρικοῦ ναοῦ] Ἀγίου Πέτρου, εἰς Ρώμην» ὁ πρῶτος αὐτοῦ πράκτωρ διὰ τὴν πώλησιν τῶν ἀφάσεων ἐν Γερμανίᾳ ἦτο εἰς ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Τέιζελ. Αἱ διαβόητοι κακίαι τοῦ Τέιζελ δὲν ἐκώλυσαν αὐτὸν τοῦ νὰ ἐκλεγῇ ὡς ὁ κομιστής τῶν συγχωρήσεων αὐτῶν εἰς ἄλλας καθαρωτέρας ψυχάς, οἵδεμια δὲ ὑπερβολὴ ἐφαινετο εἰς αὐτὸν τόσο μεγάλη ἐφόσον αὕτη ἔφερε χρῆμα εἰς τὰ χρηματοκιβώτιά του. Οὗτος διεκήρυττεν ὅτι ὁ ἐρυθρὸς σταυρὸς, ὅστις συνώδευεν αὐτὸν ὅπουδῆποτε καὶ ἂν μετέβαινεν, ἐκέκτετο τόσο ἀποτελεσματικότητι, ὅσην καὶ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ—ὅτι οὐδεμία ἁμαρτία ἦτο τόσο μεγάλη ὥστε νὰ μὴ δύνηται οὗτος νὰ τὴν συγχωρήσῃ. «Αἱ ἀφέσεις τῶν ἁμαρτιῶν σώζουσιν οὐχὶ μόνον τοὺς ζῶντας, αὗται σώζουσιν ἐξίσου τοὺς νεκροὺς. Τὴν στιγμήν ἀκριβῶς καθ' ἣν τὸ χρῆμα κροτεῖ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ κιβωτίου, ἡ ψυχὴ φεύγει ἐκ τοῦ Καθαριτηρίου καὶ πετᾷ ἐλευθέρᾳ εἰς τὸν οὐρανόν» Τοιαῦται ἡσᾶν τινες τῶν βλασφημῶν διαφημίσεών του. Ἐν κανονικῶν δὲ τιμολόγιον ὠρίσθη «Ἡ Πολυγαμία στοιχίζει εἷς δουκάτα· ἡ ἱεροσυλία καὶ ψευδορκία, ἑνέα· ὁ φόνος, ὀκτώ· ἡ μαγεία, δύο. Ἦτο ἡ φανερά καὶ ἀναίσχυντος αὐτῇ δοσοληψία, ἣτις, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο αἷτιον, ὠδήγησεν εἰς τὴν Μεταρρύθμισιν. Αἱ ἀφέσεις ἐξηκολούθησαν παρεχόμεναι, οὐχὶ μόνον διὰ πράξεις λατρείας, ἀλλ' ὡσαύτως διὰ συνεισφορὰς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἡ δημοσία καὶ ἀναφανδὸν πώλησις συγχωροχαρτίων ἐξωστρακίσθη ἥδη, κατὰ μέγα μέρος, ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης».

Ἐτερός τις συγγραφεὺς ἀναγράφει ἐκτενέστερον τὴν γλῶσσαν τοῦ Τέιζελ, ὡς ἐξῆς:—

«Προσέλθετε, καὶ θέλω ἐφοδιάσει ὑμᾶς δι' ἐπιστολῶν ἀρμοδίως ἐσφραγισμένων, διὰ τῶν ὁποίων καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἀκόμη τὰς ὁποίας ἐπιθυμεῖτε

να διαπράξητε εἰς τὸ ἐξῆς θέλουσι οἱ συγχωρηθῇ. Δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία τόσον μεγάλη, τὴν ὅποσαν τὸ ἔγγραφο τῆς ἀφέσεως νὰ μὴ δύνηται νὰ συγχωρήσῃ. Πληρώσατε, πληρώσατε μονον γενναίως, καὶ θέλετε συγχωρηθῇ ἱερεῖς, εὐγενεῖς, ἔμποροι, σύζυγοι, παρῖένοι, νέοι, δόσατε προσοχὴν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἀπελθόντων γονεων καὶ φίλων Σας, οἵτινες κρίζουσι πρὸς ὑμᾶς ἐκ τῆς ἀχανοῦς ἀβύσσου, «ὑποφέρομεν φρικώδεις βασάνους· μικρά τις ἐλεημοσύνη δύναται νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ. Σεῖς δύνασθε νὰ δώσητε ταύτην, δὲν θὰ τὸ πράξητε; Μὲ δέκα groschen (Γερμανικὸν νόμισμα) δύνασθε νὰ ἀπαλλάξητε τὸν πατέρα Σας ἀπὸ τοῦ καθαρτηρίου. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δὲν ἔχει πλέον νὰ κάμῃ μὲ ἡμᾶς ὡς Θεὸς—πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν παρέδωκεν εἰς τὸν Πάπαν».

Τὸ ἐπόμενον διεσώθη μέχρις ἡμῶν ὡς ἀντίγραφον τῶν ὑπὸ τοῦ Τέιζελ χρησιμοποιουμένων σχεδίων—συμπληρουμένων τῶν κενῶν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγοραστοῦ, τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, κλπ.:—

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ..., καὶ σὲ λυτρώσῃ διὰ τῆς ἀξίας τῶν ἀγιοτάτων αὐτοῦ παθημάτων. Ἐγώ, δυνάμει τῆς εἰς ἐμὲ δοθείσης Ἀποστολικῆς ἐξουσίας, σὲ ἀπαλλάσσω ἀπὸ πάντων.... ὑπερβολῶν, ἁμαρτιῶν καὶ ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ἔχεις τυχὸν διαπράξει, ὅσον δήποτε μεγάλα καὶ φοβερά καὶ ἂν εἶναι, καὶ ἀπὸ οἰουδήποτε εἰδους,.... Χαρίζω σοι τοὺς πόνους, τοὺς ὁποίους ἤθελες ἔχει νὰ ὑποφέρῃς εἰς τὸ καθαρτήριον. ... Σε ἐπαναφέρω εἰς τὴν ἀθωότητα καὶ καθαρότητα τοῦ βαπτίσματός σου, ὥστε, κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου, αἱ πύλαι τοῦ τόπου τῶν βασάνων νὰ εἶναι κλεισταὶ διὰ σέ, καὶ αἱ πύλαι τοῦ ποραδείου ἀνοικταί. Ἐὰν δὲ ἤθελες ζῆσαι ἐπὶ μακρόν, ἡ χάρις αὕτη νὰ παραμεινῇ ἀναλλοίωτος μέχρι τοῦ καιροῦ τοῦ τέλους σου. Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀμήν. Ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννης Τέιζελ ἐπιμελητὴς, ὑπέγραψε τὸ παρὸν ἰδιοχείρως—».

Δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἔαν τοῦτο λαμβάνῃ χώραν εἰσέτι καὶ σήμερον, γνωρίζομεν ὅμως ὅτι, μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἔντυποι ἀφέσεις ἁμαρτιῶν, μὲ ὠρισμένας τιμὰς, ἐξετίθεντο ἐπὶ τραπεζῶν πρὸς πώλησιν, εἰς τινὰς τῶν μεγάλων Ρωμαιο-Καθολικῶν Ἐκκλησίαν τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Κούβας.

“ΕΔΟΘΗ ΑΥΤΩΙ ΠΟΙΗΣΑΙ ΠΟΛΕΜΟΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΚΑΙ ΝΙΚΗΣΑΙ ΑΥΤΟΥΣ — “ΘΕΑΕΙ ΚΑΤΑΤΡΕΧΕΙ
ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΥ ΥΨΙΣΤΟΥ,,.

Ἐπεκράτησεν ἡ νόθος παπικὴ βασιλεία ἐπὶ τῶν ἀληθῶς ἀφιερωμένων τέκνων τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξήσκησεν αὕτη ἐπ’ αὐτῶν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ὥστε νὰ νικήσῃ αὐτούς, — «κατέτρεξε δὲ αὐτούς» διὰ μακρᾶς περιόδου καταδυναστεύσεως, ἡ ἐκθλί-

ψεως, ὡς τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον ἐννοεῖ, Ἀποκρινόμεθα, Ναί πάντα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἡδύνατο νὰ συλλάβῃ ἡ φαντασία ἐχρησιμοποιήθησαν ὅπως αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ ἐκθλιβῇ, (Ἰωάν η 36 Γαλατ ε 1 Β Κορινθ γ' 17), καὶ ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ πνεύματος, τῶν δογμάτων καὶ τύπων τοῦ Ἀντιχρίστου Ἡ κατὰθλιψις αὕτη ἦτο κατ' ἀρχὰς ὀλιγώτερον φανερὰ ἐπίθεις κατὰ τῶν πιστῶν, διευθυνομένη κυρίως κατὰ τῶν ἐναντιουμένων διδασκάλων, ἡ βραδεῖα, ἐπίμονος, ἐκθλιπτικὴ καταδυνάστευσις, ἣτις ἐξήντιλει τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν πίστιν πολλῶν Ὁ ἐπίμονος κατατρεγμὸς καὶ ἡ ἐξάντλησις ἐξεικονίζονται ἐπαρκῶς ἐν τῷ θεσμῷ τῆς Εἰσομολογήσεως, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀντίχριστος οὐχὶ μόνον ἐλάμβανε γνῶσιν πάσης ἐπικρίσεως καὶ πάσης ἀντιλογίας κατὰ τοῦ συστήματος ἐκείνου, προφερομένης εἰς ἐπήκοον τοῦ ἐξομολογητοῦ, ἀλλὰ, ὑπὸ τὰς ἀπειλὰς τῆς μελλούσης τιμωρίας, ἐξηνάγκαζεν αὐτὸν νὰ ἐξομολογῇται καὶ μετανοῇ διὰ πᾶσαν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντίθειον σκέψιν ἢ πράξιν. Τοῦτο, δ' ἐπίσης, ὠχυρώθη ταχέως διὰ τοῦ φόβου τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς τρόπον ὥστε, τὸ ἐκφερεῖν οἰανδήποτε διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἡδύνατο νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς προδοσία κατὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἣτις ὑπεστήριζετο ὑπὸ τῆς παπικῆς αὐθεντίας.

Εἰς τὴν πρώτην ἑξαψιν τῆς παπικῆς ἀναδειξεως, οἱ ἄνθρωποι ὡς ὅλον, ἦσαν ὀνόματι μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἄλλως ἐθνικοὶ πάντες δὲ ο ὁμολογοῦντες τὸν Χριστὸν ἠλπίζετο δι' ἡθελον συμμορφωθῇ πρὸς τὰς συνηθείας καὶ τοὺς κανονισμοὺς τῆς βαθμιαίως αὐτεξυψουμένης ἱεραρχίας Ἡ πλανη, οὕσα πάντοτε μᾶλλον δημοφιλὴς παρὰ ἡ ἀλήθεια, ὁσάκις ἀνυψώθη εἰς ἐπιρροὴν καὶ δύναμιν κατεδίωξεν ἐξώρισε καὶ κατεστησε δυσώνυμον τὴν ἀλήθειαν, καὶ πάντας τοὺς εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένους Ἡδὴ ἦτο ὁ καιρὸς ὁπότε ὡς περιγράφεται ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ἡ ἀληθὴς Ἐκκλησία (γυνή) ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον — εἰς ἀπομόνωσιν (Ἀποκλ β' 6) — ἐξόριστος ἔνεκεν τῆς εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν ἀληθῆ Κύριον καὶ Ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας πιστότητός της Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καθ' ὃν οἱ ἀποστάται ἀνεδεικνυοντο ἡγεμόνες, οἱ ἀλη-

θεῖς, οἱ ταπεινοὶ ἅγιοι ἐλάμβανον πείραν τοῦ ὅτι ὁ Κύριος εἶχε προειδοποιήσει αὐτοὺς νὰ προσδοκῶσιν, διὸ δηλ. πάντες οἱ θέλοντες (κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν) νὰ ζήσωσιν εὐσεβῶς θέον νὰ περιμένωσι διωγμούς. Ἡ πενθερὰ ἦτο κατὰ τῆς νύμφης, ὁ πατήρ κατὰ τοῦ υἱοῦ, καὶ ὁ ἀδελφὸς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ· καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν πράγματι συνηθέστατα οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ. Ἡδύνατο νοῦς νὰ συλλάβῃ ἄλλο τι μᾶλλον ἐξαντλοῦν ἢ ἐκθλίβον τοὺς ἁγίους τοῦ Ὑψίστου, ἀπὸ τὴν τοιαύτην κατάστασιν, ἣτις ἐξηκολούθησεν ἰσχύουσα ἐπὶ αἰῶνας;

Ὅπως ἀποκτήσωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς ἀδυσωπήτου θηριωδίας τοῦ διωγμοῦ ἐκείνου, εἰμεθα καὶ πάλιν ἠναγκασμένοι νὰ σιτραφῶμεν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας.

Οἱ ὑπὸ τὴν Εἰδωλολατρικὴν Ρώμην διωγμοὶ τῶν Χριστιανῶν δὲν ἦσαν ἄξιοι νὰ παραβληθῶσι πρὸς ἐκείνους τοὺς ὀπὸ τὴν Παπικὴν Ρώμην, καθ' ὅσον οἱ πρῶτοι ἦσαν ἥτιτον συγχροί, μᾶλλον περιορισμένοι, καὶ κατὰ πολὺ ὀλιγώτερον αὐστηροί. Αὐθεντικαὶ ἀφηγήσεις τῶν πρώτων Χριστιανῶν παριστῶσιν διὸ ἡ πλειονότης τῶν Ρωμαϊκῶν ἀρχῶν, αἵτινες διεχειρίζοντο τὴν ἐξουσίαν τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἢ τὰς διαταγὰς τῆς Γερουσίας, καὶ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ἐξουσία ζωῆς καὶ θανάτου, ἐπολιτεύοντο ὡς ἄνθρωποι εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς καὶ φιλελευθέρου μορφώσεως, οἵτινες ἐσέβοντο τοὺς κανόνας τῆς δικαιοσύνης. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ἀπεποιοῦντο συχνάκις τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπεχθοῦς ἔργου τοῦ διωγμοῦ, ἀπέρριπτον μετὰ περιφρονήσεως τὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν κατηγορίας (ὡς ἀπεπειράθησαν νὰ πράξωσιν ὁ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν—Λουκ. κγ'. 14—16 20, 22. Ματθ. κζ 24), ἢ ὑπεδείκνυνον εἰς τοὺς κατηγορουμένους Χριστιανούς νομικὴν τινα ὑπεκφυγὴν. Ὅσάκις δ' ἦτο δυνατόν, μετεχειρίζοντο τὴν ἐξουσίαν των συχνότερον πρὸς ἀνακούφισιν ἢ πρὸς κατάθλιψιν τῶν Χριστιανῶν· τὰ δὲ Ἑθνικὰ δικαστήρια ἦσαν συχνάκις τὰ ἀσφαλέστερα αὐτῶν καταφύγια κατὰ τῶν Ἰουδαίων κατηγορῶν των * Ὁ ἀπηνὴς διωγμὸς ὑπὸ τὸν ἀποτρό-

* Γίββων, Τόμ. Β', σελ. 81—33

παιον τύραννον. Νέρωνα, ὅστις ἔκαυσέ τινας τῶν Χριστιανῶν ὅπως ἀπομακρύνῃ τὴν κοινὴν ὑπόνοιαν ἀπ' αὐτοῦ, ἀποτελεῖ μίαν τῶν σκοτεινοτάτων σελίδων τῆς ἱστορίας τῆς Ἑθνικῆς Ρώμης· ἀλλὰ καὶ τούτου τὰ θύματα ἦσαν συγκριτικῶς ὀλίγα. Τὰ θύματα τοῦ Ἑθνικοῦ διωγμοῦ δὲν ἦσαν κοινότητες ἐν γένει, ἀλλὰ ἐξέχοντα ἄτομα. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμῃ οἱ κατὰ πρωτευόντων ἀντιπροσώπων τῶν Χριστιανῶν διωγμοὶ δὲν ἦσαν τόσον ὥρισμένης, ἐπίμονος καὶ ἀποφαστικῆς καταπολέμησις ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως, ὥς ἀποτελέσμα ἀχαλινώτου λαϊκῆς κατακραυγῆς, ὑποκινουμένης ὑπὸ τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ ἥτις ἐφαίνετο εἰς τοὺς ἄρχοντας ὅτι ἐπεβάλλετο νὰ ἱκανοποιηθῇ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς τάξεως. Πλεῖστα παραδείγματα ἀποδεικνύοντα τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἔχομεν εἰς τὸ στάδιον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν πεῖραν ἄλλων ἐκ τῶν ἀποστόλων. — Ἴδε Πράξ. ιθ'. 35 - 41 καί. 24—27 καί. 2, 3, 28. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμῃ οἱ μᾶλλον γενικοὶ διωγμοί, ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους Αὐτοκράτορας, δὲν διήρκεσαν εἰμὴ ἐπὶ βραχείας περιόδους, ἐξαιρέσει τοῦ ὑπὸ τὸν Διοκλητιανὸν διωγμοῦ, ὅστις ἐξηκολούθησε μετὰ ποικιλλούσης δριμύτητος ἐπὶ δέκα ἔτη. Ἐν τῷ μετὰ τῶν διωγμῶν τούτων ἐμεσολάβουν συχνάκις μακρὰι περίοδοι εἰρήνης καὶ ἡσυχίας. Ὑπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας, ὁ Χριστιανισμός, καίτοι μεγάλως κακουχῆθεις, δὲν ἐξησθένησεν, ἀλλὰ, ὡς εἶδομεν, ὑπόδοκίμησε μεγάλως.

Πόσον διάφοροι εἶναι οἱ διωγμοὶ τῆς Παπῶσυνης, ἥτις ἐπέβαλλε χεῖρα ἐκδικήσεως οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν περιφανῶν ἐκ τῶν ἀντιφρονούντων αὐτῇ, ἀλλ' ἐφ' ὅλων ἀνεξαιρέτως, καὶ οἱ κατὰ τῶν ὀπίων διωγμοὶ διήρκεσαν οὐχὶ ἐπ' ὀλίγους μῆνας καὶ μόνον, ἀλλ' ἐπὶ αἰῶνας ἀκαταπαύστως! Ὅ,τι ὑπὸ τοὺς Ἑθνικοὺς αὐτοκράτορας ὑπῆρξε παροδική τις λύσσα φρενίτιδος, ὑπὸ τοὺς πάπας διωργανώθη εἰς τακτικὸν σύστημα ὑπεκκαιόμενον ὑπὸ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, καὶ δολοπλόκου φιλοδοξίας, — καὶ διαπνερόμενον ὑπὸ Σατανικοῦ ζήλου, δράσεως καὶ ὠμότητος ἀπαραδειγματίστων εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας. Ἡ ἀποστάσις Ἐκκλησία ἐθετο κατὰ μέρος τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, καί, ἀρπάσασα τὰ ὅπλα τῆς αὐτοκρατορίας, ἔστρεψε τὰ σαρκικὰ

ταῦτα ὅπλα μετὰ ἀνοικτίρμονος μανίας ἐπὶ παντὸς ἀνισχύρου ἀντιφρονοῦντος, ὅστις ἴσταιτο ἐν τῇ ὁδῷ τῆς φιλοδοξίας της· ἐνῶ, ἀφ' ἐτέρου, προσωκειώθη, ἐκολάκευσε καὶ ἐξηπάτησε τοὺς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, μέχρις οὗ ἀπέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν, καὶ ἐσφετερίσθη τὴν θέοιν καὶ δυνάμιν των.

Ἀμφότερα τότε, εἰδωλολατρεία καὶ αἵρεσις, ἐγένοντο ἀντικείμενα καταδιώξεως — εἰδικῶς δὲ ἡ δευτέρα.

«Οἱ οὕτω καλούμενοι Χριστιανοὶ κληρικοί», λέγει ὁ Edgar, «ἐφήρμοζον κακῶς τοὺς νόμους τῆς Ἰουδαϊκῆς θεοκρατίας καὶ τὰ πεπραγμένα τῶν Ἰουδαϊκῶν χρονικῶν, πρὸς τὸν ἀντιχριστιανικὸν καὶ φαῦλον σκοπὸν τοῦ νὰ διεγείρωσι τὸν δαίμονα τῆς καταδιώξεως κατὰ τῶν εὐρωπιῶντων ὑπολοίπων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωμαϊκῆς [εἰδωλολατρικῆς] δεισιδαιμονίας. . . Οὗτοι διέλυσαν τὸ ἀρχαῖον κατασκεῦασμα τῆς Πολυθεΐας, καὶ μετέφερον τὰ εἰσοδήματα ταύτης εἰς ὄφελος τῆς ἐκκλησίας, τῆς πολιτείας καὶ τοῦ στρατοῦ. . . Ὁ Ἐθνισμὸς ἐξωρίσθη ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν ἔδαφος... Ἡ καταπίεσις ἐν γένει ἀντεκατέστησε τὴν πειθῶ, καὶ ὁ τρόμος τὸ Εὐαγγέλιον. Ἐρυθρίᾳ τις ἀναγινώσκων περὶ ἑνὸς Συμμάχου καὶ ἑνὸς Λιβανίου, δύο Ἐθνικῶν ρητόρων, συνηγορούντων ὑπὲρ τοῦ λόγου καὶ τῆς πειθοῦς, ἐν τῇ διαδόσει τῆς θρησκείας, ἐνῶ εἰς Θεοδόσιος καὶ εἰς Ἀμβρόσιος, Χριστιανὸς αὐτοκράτωρ καὶ Χριστιανὸς ἐπίσκοπος, ἐπεδίωκον τὴν βίαν καὶ τὸν ἐξαναγκασμόν».

Ἐπὶ τῇ ἀναγορεύσει τοῦ Κωνσταντίνου ὡς κυριάρχου τῆς Ρώμης, οὗτος ἐξεδήλωσε τάσεις ἀνοχῆς ὅλων τῶν θρησκευμάτων, ὡς δεικνύεται ἐκ τοῦ διασήμου διατάγματος τοῦ Μιλάνου, δι' οὗ παρείχεται θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἰς πᾶν ἄτομον ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ αὐτοκρατορίᾳ. Τὸ μέτρον τοῦτο ὥφειλε νὰ χαίρεισθῃ μετ' ἀγαλλιάσεως ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις εἶχεν ἐπιποθήσει ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τοὺς προηγηθέντας διωγμούς· δὲν συνέβη ὁμως οὕτω. Τὸ ἀληθές πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶχεν ἀπέλθει, καὶ ἤδη ἡ φιλοδοξία τῆς Ἐκκλησίας ἀπέβλεπε νὰ ὑπερυψώσῃ ἑαυτὴν τὸ ταχύτερον, ἐκθλίβουσα, ὅσον τὸ δυνατόν, πάντα σπινθῆρα ἐλευθερίας καὶ καθυποτάσσουσα τὰ πάντα ὑφ' ἑαυτήν. Συνεπῶς, λέγει ὁ Γίββων, * «Οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ αὐτοῦ [τοῦ Κωνσταντίνου] λειτουργοὶ ταχέως ἐτεχνάσθησαν νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ἀμεροληψίαν τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ, καὶ διεγείρωσι τὸν

* Γίββων, Τόμος Βος σελ. 236.

ζῆλον τοῦ προσηλύτου... οὗτος δ' ἀπέσβεσε τὴν περὶ εἰρήνης καὶ ἀνεξιθρησκείας ἐλπίδα, ἀπὸ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν συνήθροισε τριακοσίους ἐπισκόπους ἐντὸς τῶν τοίχων τῶν ἀνακτόρων του» Ὁ αὐτοκράτωρ μετεπείσθη ἐκεῖ ὅπως διακηρύξῃ δι' ἐκεῖνοι, οἵτινες ἤθελον ἀντιταχθῆ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κληρικοῦ ἐκείνου σωματείου, ἐπὶ ζητημάτων πίστεως, ὧφειλον νὰ ἐτοιμασθῶσι δι' ἅμεσον ἐξορίαν. Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῶν ἀνηγορεύθησαν ὡς θέλου κύρους τοιαῦται. Τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς μισαλλοφροσύνης ὠρίμασε ταχέως εἰς πικρὸν καὶ ἀνηλεῆ διωγμὸν Ὁ Κωνσταντῖνος ἐδημοσίευσε δύο ποινικοὺς νόμους κατὰ τῆς αἰρέσεως, τὸ παράδειγμα δ' αὐτοῦ ἠκολούθησαν καὶ οἱ διαδεχθέντες αὐτὸν αὐτοκράτορες — Βαλεντινιανός, Γρατιανός, Θεοδόσιος, Ἀρκάδιος καὶ Ὀνόριος Ὁ Θεοδόσιος ἐδημοσίευσε 15, δ' Ἀρκάδιος 12, δ' δὲ Ὀνόριος ὅχι ὀλιγώτερα τῶν 18 τοιούτων νομοθετημάτων Ταῦτα ἀναγράφονται εἰς τοὺς Θεοδοσιανοὺς καὶ Ἰουσιανοὺς κώδικας, πρὸς ὄνειδος τῶν ἱερατικῶν καὶ αὐτοκρατορικῶν νομοθετῶν των

Ὅ,τι δ' Ἀντίχριστος εὐηρεστεῖτο ν' ἀποκαλῇ αἵρεσιν (τὸ πλεῖστον τοῦ ὁποίου ἦτο ἀλήθεια καὶ δικαιοσύνη ἀγωνιζομένη νὰ διατηρηθῇ) κατελογίσθη ὥς τι χεῖρον καὶ αὐτῆς τῆς ἀπιστίας, καὶ ἀμφότεραι αὗται κατεπολεμοῦντο ὑπὸ βασιλέων, αὐτοκρατόρων καὶ θεολόγων, καὶ ἀμφότεραι κατεδιώκοντο, ἰδίως δὲ ἡ πρώτη, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως Ἀλλ' ὅποίαν, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, ἐπῆλθεν ἀναζωπύρωσις τῆς τῆς παιδείας, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν ἐγειρόμενοι ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τῶν τεταραγμένων ὀνείρων τῶν «σκοτεινῶν αἰώνων», ἐκεῖνοι ἀπὸ τῶν ὁποίων τὴν διάνοιαν δὲν εἶχεν εἰσεῖτι ἐκρίζωθῇ ἡ ἀλήθεια, διηγέρθησαν, καὶ ἡ σημαία τῆς ἀληθείας ὑψώθη κατὰ τῶν χονδροειδῶν πλανῶν τοῦ Ἀντιχρίστου Τότε δὲ πλεον τὸ καταδιωκτικὸν πνεῦμα τοῦ Ἀντιχρίστου ἐξηγέρθη εἰς μανιώδη ὁρᾶσιν, ὅπως κατασυντριψῇ τὴν τοιαύτην ἀντίστασιν.

Βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, οἵτινες ἐξτρεμον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ στέμματός των, ἐὰν προῦκάλουν καθ' οἷον δὴ ποτε βαθμὸν τὴν δυσμένειαν τοῦ πάπα, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἐπικράτειαί

ἠδύναντο νὰ τευῶσιν ὑπὸ τρομερὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον, εἴαν ποτε αὐτοὶ, ἢ οἱ ὑπ' αὐτοὺς λαοὶ, ἀπεποιοῦντο νὰ προσφέρωσιν ἀπόλυτον ὑποταγὴν εἰς τὰς παπικὰς διαταγὰς, ἐξωρρίζοντο νὰ ἐξολοθρεύωσι τὴν αἵρεσιν, καὶ παρηγοῦντο νὰ καθαρίζωσι τὰς ἐπικρατείας των ἀπὸ τῆς αἵρετικῆς διαστροφῆς, ἐπὶ ποινῇ ἀποσπάσεως τοῦ κράτους αὐτῶν ἀπὸ τῆς κυβερνήσεώς των· ὅσοι δὲ ἐκ τῶν εὐγενῶν ἠμέλησαν νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ διωγμοῦ ἀπηλλοτριώθησαν τοῦ ἐπὶ τῶν κτήσεών των δικαιώματος. Βασιλεῖς, λοιπόν, καὶ ἡγεμόνες δὲν ἀπώκνουν εἰς τὰς προσπάθειάς των νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰ Παπικὰ διατάγματα· οἱ δὲ βαρῶνοι ἢ εὐγενεῖς καὶ οἱ θεράποντες αὐτῶν ἦσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, ὅπως βοηθῶσιν αὐτοὺς εἰς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς.

Καὶ πρὸ τῆς ἀφυπνίσεως ταύτης ἀκόμη, κατὰ τὸ ἔτος 630 μ. Χ., ἡ ἐν Toledo συνελθοῦσα Σύνοδος ἐξηνάγκασε τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον, νὰ ὀρκισθῇ ὅτι δὲν θὰ ἤθελεν ἀνεχθῇ οὐδένα αἵρετικὸν ὑπήκοον εἰς τὰς Ἰσπανικὰς κτήσεις· διεκηρύχθη δ' ὅτι, ὁ μονάρχης, ὅστις ἤθελε παραβιάσει τὸν τοιοῦτον ὅρκον, θὰ ἦτο ἐπικατάρατος ἐνώπιον τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, καὶ θὰ ἐχρησίμευεν ὕλη τοῦ αἰωνίου πυρός». Ἡ φρικώδης ὁμως σημασία τῶν τοιούτων ἐπιταγῶν κατενοήθη πολὺ τελειότερον ὁπότε ἡ ἀφύπνισις ἤρξατο, καὶ ὁπόταν ὁ Ἀντίχριστος ἐξίχθη εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς δυνάμεώς του.

Ἡ ἐν Ὁξφόρδῃ Σύνοδος τοῦ 1160 παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας πρὸς τιμωρίαν μίαν ὁμάδα Οὐολδενσιῶν Χριστιανῶν, οἵτινες εἶχον μεταναστεύσει ἀπὸ Γασκωνίας εἰς Ἀγγλίαν. Συνεπῶς, ὁ Βασιλεὺς Ἑρρίκος ὁ Β'. διέταξεν ὅπως οὗτοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μαστιγωθῶσι δημοσίως, νὰ στιγματισθῶσι δ' ἀκολουθῶς ἐπὶ τῶν παρειῶν των διὰ πεφυρακτωμένου σιδήρου, καὶ ἐκδιωχθῶσιν ἡμίγυμνοι ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐν πλήρει χειμῶνι, χωρὶς εἰς μηδένα νὰ ἐπιτραπῇ νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς ἔλεος, ἢ τοῖς παράσχῃ τὴν ἐλαχίστην βοήθειαν.

Ὁ Φριδερίκος, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, κατὰ τὸ 1224 μ. Χ., κατεδίκασε πάσης ἀποχρώσεως αἵρετικούς νε

καὼσι ζῶντες, νὰ δημευθῇ ἡ περιουσία αὐτῶν, καὶ οἱ ἀπόγονοί των, ἐὰν μὴ διεκήρυττον ἑαυτοὺς διῶκτας τῶν αἵρετικῶν, νὰ παραδοθῶσιν εἰς αἰμίαν. Ὁ Λουδοβίκος, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, κατὰ τὸ 1228 μ.Χ., ἐδημοσίευσεν νόμους πρὸς ἐξόντωσιν τῆς αἵρέσεως, καὶ ἐπέβαλε τὴν ἐκτέλεσίν των. Οὗτος ἐξηνάγκασε τὸν Ραϋμόνδον, Κόμητα τῆς Τουλούζης, νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξολόθρευσιν τῶν αἵρετικῶν ἐκ τῶν κτήσεών του, χωρὶς νὰ φεισθῇ φίλου ἢ δούλου.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ σφετερισμοῦ τῆς ἐξουσίας, ἥτις βαθμιαίως ἀνεπτύχθη εἰς Παπικὸν σύστημα, ποιά τις ἀντίστασις ἀνεπτύχθη, ἀλλ' ἡ ἀντιστασις αὕτη ἐγένετο ἐκ μέρους ὀλίγων τινῶν πιστῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιδρασις ἐλαχίστην ἐντύπωσιν προὔξενησεν ἐπὶ τῆς ἀκατασχέτου πλημμύρας τῆς κοσμικότητος, ἥτις ἐπέδραμε καὶ κατέκλυσε τὴν Ἐκκλησίαν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, καθ' ὅσον διέκρινον τὴν πλάνην, ἀπεσύροντο βαθμιαίως ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀποστασίας, ὅπως λατρεύωσι τὸν Θεὸν κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεώς των, ἀψηφοῦντες μάλιστα καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ διωγμοῦ. Ἀξιοσημεῖωτοι μεταξὺ τούτων ἦσαν τινες ὀνομασθέντες μετὰ ταῦτα Οὐαλδένσιοι, Ἀλβιγένσιοι, Οὐϊκλιφῖται καὶ Οὐγγενότοι. Πάντες οὗτοι, καίτοι διὰ διαφορῶν ὀνομάτων ὀνομαζόμενοι, εἶχον, καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν, κοινήν τινα καταγωγὴν καὶ κοινὴν πίσιν. «Ὁ Οὐαλδενοσιανισμός», λέγει Rainerous (3. 4), ὁ διάσημος ἱεροεξεταστὴς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, «εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν αἵρέσεων· ὑφίστατο δέ, κατὰ τινας, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ [Πάπα] Συλβέστρου, κατ' ἄλλους δέ, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων». Ὁ Σύλβεστρος ἦτο πάπας ὁπότεν ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο αὐτοκράτωρ καὶ ἠσπάσθη τὸν Χριστιανισμόν· οὕτω δὲ βλέπομεν διὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν ἦτο ἐξ ἀρχῆς ἄνευ τῶν ὁπαδῶν τῆς, οἱ ὁποῖοι, καίτοι ταπεινοὶ καὶ ἀντιδημοτικοί, ἀντίστησαν εὐτόλμως κατὰ τοῦ παπισμοῦ, κατὰ τῶν περὶ καθαρτηρίου παπικῶν διδασκαλιῶν, τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκότων, ἐπικλήσεως τῶν ἁγίων, προσκυνήσεως τῆς Παρθένου Μαρίας, προσευχῶν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, μετουσιώσεως, ἀγαμίας τοῦ κλήρου, συγχωρητηρίων, λειτουργιῶν κλπ, καὶ ἀπεδοκίμαζον

τὰς εἰς τοὺς ἁγίους τόπους ἀποδημίας, τὰς ἐορτάς, τὴν καὺσιν θυμιάματος, τὴν χρῆσιν ἁγίου ὕδατος (ἀγιάσματος), ἱερατικῶν ἀμφίων, τὸν μοναχισμόν, κλπ., ἐπρέσβευον δὲ διὰ τὰ διδάγματα τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ μόνον ὥφειλον νὰ εἶναι ἀποδεκτὰ εἰς πίστιν, ἀπέναντι τῶν παραδόσεων καὶ ἀξιώσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Οὗτοι ἐνθάρουν τὸν πάπαν ὡς τὸν ἀρχηγὸν πασῶν τῶν πλανῶν, καὶ ἐπέμενον διὰ τὴν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἀποκτᾶται διὰ τῆς ἀξίας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ μόνον.

Ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὑπῆρξαν ἡ βάσις πρὸς μεταρρύνεισιν, καὶ ἡ κατὰ τῆς πλάνης διαμαρτυρία, πολὺν πρὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Λουθήρου· αὐτοὶ δὲ, καὶ ἄλλοι πολέμοι τοῦ Παπισμοῦ, ἐμισήθησαν, ἐκυνηγῆθησαν καὶ κατεδιώχθησαν μετὰ ἀμειλίκτου μανίας ὑπὸ τῶν μυστικῶν τῆς παπασύνης πρακτόρων. Οἱ Οὐαλδένσιοι καὶ Ἀλβιγενσιοὶ ἦσαν τὰ μᾶλλον πολυπληθέστερα σωματεῖα τῶν διαμαρτυρομένων κατὰ τῆς Παπασύνης· ὁποῖαν δ' ἐπῆλθεν ἡ πραγματικὴ ἀφύπνισις τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, οὗτοι κυρίως ὑπῆρξαν τὰ μέσα δι' ὧν ἐξέλαμψεν ἡ ἀλήθεια, καίτοι αὕτη ἀντιανεκλάσθη καὶ ἐτονίσθη προφορικῶς ὑπὸ τοῦ Οὐκλιφφίου, Οὔσσίου, Λουθήρου καὶ ἄλλων. Αἱ δὲ διδασκαλαὶ αὐτῶν, ὑποστηριζόμεναι ὑπὸ ἀπλότητος καὶ ἡθικῆς, διέλαμψαν μετὰ μεγαλειτέρας λαμπρότητος, ἀντιθέτως πρὸς τὴν πομπώδη ὑπερηφάνειαν καὶ τὰς καταφόρους ἀνηθικότητας τῆς τότε εἰς τὸ ζενίθ τῆς δόξης τῆς διατελούσης Παπασύνης.

Τότε δὲ πλέον πάπαι, σύνοδοι, θεολόγοι, βασιλεῖς, σταυροφόροι καὶ ἱεροεξετασταὶ ,συνήνωσαν τὰς καταχθονίους αὐτῶν δυνάμεις ὅπως ἐξοντώσωσι πάντα ἀντιφρονοῦντα, καὶ ἀποσβέσωσι καὶ τὰς πλέον ἰσχυροτέρας ἀκτῖνας τοῦ ὑποφώσκοντος φωτός. Ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος ὁ Γ'. ἀπέστειλε πρῶτος ἱεραποστολούς εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰς ὁποίας αἱ διδασκαλαὶ τῶν Ἀλβιγενσίων εἶχον κατακτεῖναι ἔδαφος, ἵνα κηρύξωσι τὰ δόγματα τῆς Ρώμης, νὰ ἐνεργήσωσι θαύματα, κλπ. Ἀλλ' εὗρίσκων ὅτι αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἀπέβησαν ἀνωφελεῖς, ἐκήρυξε κατ' αὐτῶν σταυροφορίαν, καὶ προσέφερεν εἰς πάντα ὅστις ἤθελε συμμετάσχει εἰς τὴν σταυροφορίαν αὐτὴν τὴν

τυγχώρησιν ὧν αὐτοῦ τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ ἄμεσον διὰ τὸν τύραννόν διαβατήριον ἄνευ διελεύσεως διὰ τοῦ καθαρτηρίου. Ἐν πλήρει πεποιθήσει διὲς ὁ Πάπας δύναται νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ τὰς ἐπαγγελθείσας αὐτὰς ἀμοιβάς, ἡμῖν ἑκατομμύριον ἀνθρώπων—Γάλλων Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν—συνεσωματώθησαν πέριξ τῆς σημαίας τοῦ σταυροῦ, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ ἐξόντωσιν τῆς αἵρέσεως. Τότε πλέον ἐπηκολούθησαν σειραὶ μαχῶν καὶ πολιορκιῶν διαρκέσασαι ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη. Ἡ πόλις Reziere προσεβλήθη ἐξ ἐφόδου καὶ ἐκυριεύθη τὸ 1209, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἄνευ διακρίσεως ἡλικίας καὶ φύλου, ἀπωλέσθησαν πάντες ὑπὸ τὴν μαχαίραν συμποσούμενοι εἰς 60,000, κατὰ τὰς ἐκθέσεις διαφόρων ἱστορικῶν. Τὸ αἷμα ἐκείνων ὅσοι κατέφυγον εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ οἵτινες κατεσφάγησαν ὑπὸ τῶν ἁγίων σταυροφόρων, κατεπότισε τὰ θυσιαστήρια καὶ ἔρρεε διὰ μεσου τῶν δδῶν.

Ἡ πόλις Lavaur ἐπολιορκήθη τὸ 1211 ὁ διοικητὴς αὐτῆς ἀπηγχονίσθη, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ ἐρρίφθη ἐντὸς φρέατος καὶ ατεκερματίσθη διὰ λίθων. Οἱ κάτοικοι ἀδιακρίτως ἐθανατώθησαν, τετρακοσίων ἐξ αὐτῶν καέντων ζώντων. Ἡ ἀκμάζουσα ἐπαρχία τῆς Languedoe κατερημώθη, αἱ πόλεις αὐτῆς ἐπυρπολήθησαν, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἐξωλοθρεύθησαν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Ὑπολογίζεται διὲς 100,000 Ἀλβιγενοῖων ἔπεσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· τὰ δὲ σώματά των συνεσωρεύθησαν ὁμοῦ καὶ ἐκάησαν.

Πᾶσαι αὗται αἱ σφαγαὶ καὶ κακοήθειαι διεπράχθησαν ἐν τῷ ὀνόματι τῆς θρησκείας, προφάσει μὲν διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, πράγματι ὁμως πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Ἀντιχρίστου, καθημένου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ [τῇ Ἐκκλησίᾳ], καὶ δεικνύοντος ἑαυτὸν ὡς εἶναι Θεὸς — ἰσχυρὸς τις — ἱκανὸς νὰ κατατροπώῃ καὶ ἐξολοθρεύῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ὁ κληρὸς ἠὲ χαριστησε τὸν Θεὸν διὰ τὸ ἔργον τοῦ ὀλέθρου, δοξολογία δὲ τις συνετέθη καὶ ἐψάλη διὰ τὴν ἐν Lavaur ἐνδοξὸν νίκην! Ἡ φρικτὴ κατακρεσύργησις τῶν κατοίκων τῆς Reziere ἐθεωρήθη ὡς «καταφανὴς κρίσις τοῦ οὐρανοῦ» ἐπὶ τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀλβιγενσιανισμοῦ. Οἱ σταυροφόροι ἠκροάσθησαν τὴν πρώτην μεγάλην λειτουργίαν,

καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ἀκολούθως προέβησαν εἰς τὴν κατερήμασιν τῆς ἐπαρχίας τῆς Lanquedoc καὶ εἰς τὸν φόνον τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Δέον, ἐν τούτοις, νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι αἱ κατὰ τῶν Ἀλβιγενσίων καὶ Οὐαλδενσίων ἐπίσημοι αὐταὶ σταυροφορίαι, ἐπεχειρήθησαν ἀπλῶς διότι ἡ οὕτω καλουμένη «αἵρεσις» εἶχεν ἀποκτήσει ἰσχυρὸν ἔδαφος ἐπὶ μεγάλου μέρους τῶν εἰρημένων κοινοτήτων. Ἦθελεν εἶσθαι μέγα λάθος τὸ ὑποθέσαι διὰ αἱ σταυροφορίαι ἦσαν τὸ μόνον εἶδος τῶν διωγμῶν· ὁ ἀθόρυβος καὶ διαρκὴς ὄλεθρος τῶν ἀτόμων, ὑπολογιζομένων ἐν συνόλῳ εἰς χιλιάδας, προέβαινε ἀκατάπαντος ἀνὰ ὅλην τὴν εὐρεῖαν Παπικὴν ἐπικράτειαν — «συντελῶν» οὕτω τοὺς ἀγίους τοῦ Ὑψίστου.

Κάρολος δ' Ε΄., Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ Βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν, κατεδίωξε τοὺς φίλους τῆς μεταρρυθμίσεως ἀνὰ πάσας τὰς ἀχανεῖς αὐτοῦ κτήσεις. Ὑποβοηθούμενος ὑπὸ τῆς Διαιτίης τοῦ Worms, προέγραψε τὸν Λούθηρον τοὺς δπαδοὺς αὐτοῦ καὶ τὰ συγγράμματά του, καὶ κατεδίκαζε πάντας ὅσοι ἤθελον συνδράμει ὁπωσδήποτε τὸν Λούθηρον, ἢ ἀναγνώσει τὰ ἔργα του, εἰς τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας αὐτῶν, τὴν παρὰ τῆς αὐτοκρατορίας προκήρυξίν των, καὶ εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Εἰς τὰς Κάτω Χώρας οἱ δπαδοὶ τοῦ Λουθήρου ἔδει ν' ἀποκεφαλίζωνται, αἱ δὲ γυναῖκες νὰ θάπτονται ζῶσαι, ἢ, ἔαν ἦσαν ἰσχυρογνώμονες, νὰ παραδίδωνται εἰς τὰς φλόγας. Καίτοι δὲ ὁ νόμος οὗτος τῆς συλλήβδην ἐξοντώσεως ἀνεστάλη, τὸ ἔργον τοῦ θανάτου ὑφ' ὅλας τὰς φρικώδεις αὐτοῦ μορφὰς προεχώρει. Ὁ Δοῦξ τῆς Ἀλβης ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν 18,000 Διαμαρτυρομένων ἐν διαστήματι ἑξ ἑβδομάδων. Ὁ Paolo ὑπολογίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς τὰς Κάτω Χώρας θανατωθέντων, ἑξ αἰτίας τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν φρονημάτων, εἰς 50,000· ὁ δὲ Γκρότιος παρέχει τὸν κατάλογον τῶν ἐν Βελγίῳ μαρτύρων ἀνερχομένων εἰς 100,000. Ὁ Κάρολος, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ πνοήν, συνεβούλευσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Φίλιππον τὸν Β΄, νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦ διωγμοῦ καὶ τῆς ἐξοντώσεως τῆς αἱρέσεως, τὸ ὁποῖον

αὐτὸς εἶχεν ἤδη ἀρχίσει, καὶ τὴν ὁποίαν συμβουλήν δ Φίλιππος δὲν ἐβράδυνε ν' ἀκολουθήσῃ. Οὗτος ὑπέξέκαυσε μετὰ λύσεως τὸ πνεῦμα τῆς καταδιώξεως καταδικάζων τοὺς διαμαρτυρομένους εἰς τὰς φλόγας ἀνευ οἰακρίσεως ἢ οἴκτου.

Οἱ Γάλλοι βασιλεῖς Φραγκίσκος καὶ Ἑρρίκος ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῶν Καρόλου καὶ Φίλιππου ἐν τῷ ζήλω των ὑπὲρ τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ τῆς ἐξοντώσεως τῆς αἵρέσεως. Αἱ σφαγαὶ τοῦ Μερινδόλου, Ὁράγκης καὶ Παρισίων παραίστανται ἔντονα παραδείγματα τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ Ἀντι-χρίστου ζήλου των. Τῆς σφαγῆς τοῦ Μερινδόλου, προσχεδιασθείσης ὑπὸ τοῦ Γάλλου Μονάρχου, καὶ ἐγκριθείσης ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Κοινοβουλίου, ἡ ἐκτέλεσις ἀνετέθη εἰς τὸν πρόεδρον Orpeda. Ὁ πρόεδρος οὗτος παρηγγέλθη νὰ σφάξῃ τὸν πληθυσμόν, νὰ πυρπολήσῃ τὰς πόλεις, καὶ κατεδαφίσῃ τοὺς πυργους τῶν Οὐαλδευσίων, μέγας ἀριθμὸς ἐκ τῶν ὁποίων κατώκουν εἰς τὸ διαμέρισμα ἐκεῖνο. Ρωμαιοκαθολικοὶ ἱστορικοὶ παραδέχονται ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς τοιαύτης παραγγελίας ἐπήνεγκε τὴν σφαγὴν χιλιάδων ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ παιδίων. Εἰκοσιτέσσαρες πόλεις μετεβλήθησαν εἰς ἐρεῖπια, καὶ ὁ τόπος ἀφένθη κατεσιτραμμένος καὶ ἔρημος. Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά κατέφυγον πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὰ δάση καὶ τὰ ὄρη κατεδιώχθησαν ὅμως ἐκεῖ καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν μάχαιραν! Ὅσοι δὲ παρέμεινον εἰς τὰς πόλεις εὗρον τὴν αὐτὴν καὶ χειροτέραν τύχην. Πεντακόσαιοι γυναῖκες ἐρρίφθησαν εἰς τινὰ σιτοβολῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκολούθως ἔθεσαν πῦρ ὁπόταν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπήδων ἐκ τῶν παραθύρων ἐγένοντο κάτωθεν δεχταὶ ἐπὶ τῶν αἰχμῶν τῶν λογχῶν. Γυναῖκες παρεβιάσθησαν, καὶ παιδιά ἐφονεύθησαν ἐνώπιον τῶν γονέων των, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀνίσχυροι νὰ τὰ προστατεύσωσιν. Ἄλλοι ἐρρίφθησαν ἄνωθεν κρημνῶν, καὶ ἄλλοι ἐσύρθησαν γυμνοὶ διὰ μέσου τῶν ὁδῶν.

Ἡ σφαγὴ τῆς Ὁράγκης, τὸ 1562 μ. Χ., ἦτο παρομοία πρὸς τὴν τοῦ Μερινδόλου, καὶ περιγράφεται μετ' ἀκριβείας ὑπὸ τῶν Καθολικῶν ἱστορικῶν. Ὁ Ἰταλικὸς στρατὸς, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλε Πάπας Πῖος δ Δ' ἔλαβε διαταγὰς νὰ κατασφάξῃ ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιά αἱ διαταγαὶ δ' αὐτάς

ἔξετελέσθησαν μετὰ φρικώδους σκληρότητος. Οἱ ἀνυπεράσπιστοι αἰρετικοὶ ἐσφάγησαν διὰ τοῦ ξίφους. κατεκρημνίσθησαν ἀπὸ βράχων, ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῶν ἀκίδων τῶν ἀρπαγῶν καὶ ἐγχειριδίων, ἀπηγχονίσθησαν, ἐψήθησαν ἀνωθι ἀδυνάτου πυρός, καὶ ἔξετέθησαν εἰς ὄνειδος καὶ βασανιστήρια πάσης περιγραφῆς.

Ἡ ἐν Παρισίοις σφαγὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου, τῇ 24ῃ Αὐγούστου τοῦ 1572, ἐξισοῦτο πρὸς τὴν ὠμότητα, ἀλλ' ὑπερέβαινε κατὰ τὴν ἔκτασιν τὰς σφαγὰς τοῦ Μερινδόλου καὶ τῆς Ὁράγκης. Καὶ αὕτη ἐπίσης περιγράφεται λεπτομερῶς ὑπὸ Καθολικῶν ἱστορικῶν, εἰς ἓκ τῶν ὁποίων, ὁ Θουάνος, στιγματίζει ταύτην ὡς «θηριώδη σκληρότητα, μὴ ἔχουσαν ὁμοίαν παράλληλον καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα». Ὁ ἥχος τοῦ κώδωνος τοῦ κινδύνου, κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 23ης Αὐγούστου, ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς καταστροφῆς, καὶ αἱ σκηναὶ τοῦ τρόμου, αἱ διαδραματισθεῖσαι ἐν Μερινδόλῳ καὶ Ὁράγκῃ, ἤρξαντο ἐπαναλαμβανόμεναι κατὰ τῶν μισητῶν Οὐγγενότων. Τὸ καρνιβάλιον τοῦ θανάτου διήρκεσεν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας· ἡ πόλις ἐπλημμύρησεν ἐξ ἀνθρωπίνων αἱμάτων· ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα ἠτένιζον μετ' ἄκρας εὐχριστιότησεως ἐπὶ τῶν πεφονευμένων, οἵτινες εἶχον ἀποτελέσει σωρούς ἐν τῇ αὐλῇ τῶν ἀνακτόρων. Τὸ σῶμα τοῦ Ναυάρχου Coligny ἐσύρθη διὰ μέσου τῶν ὁδῶν· ὁ δὲ ποταμὸς Σηκουάνας ἐκαλύφθη ὑπὸ τῶν ἐπιπλεόντων νεκρῶν σωμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων ποικίλλει ἀπὸ 5,000 μέχρι 10,000. Τὸ ἔργον τοῦ θλέθρου δὲν περιωρίσθη εἰς Παρισίους, ἀλλ' ἐπεξετάθη καθ' ὅλον τὸ Γαλλικὸν ἔθνος. Τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἰδικοὶ διαγγελεῖς ἐξαπεστάλησαν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν διατάσσοντες γενικὴν σφαγὴν τῶν Οὐγγενότων. Αἱ αὐταὶ δὲ σκηναὶ ἔλαβον χώραν εἰς πάσας σχεδὸν τὰς ἐπαρχίας, οἱ δὲ ὑπολογισμοὶ περὶ τῶν φονευθέντων ποικίλλουσι μεταξὺ 25,000 καὶ 70,000.

Εἰς τὰς τρομερὰς ταύτας σκηναὶς τῶν σφαγῶν ὁ Ἀντίχριστος ἡσθάνθη ἄκραν ἱκανοποίησιν. Ὁ Πάπας καὶ ἡ αὐλὴ αὐτοῦ ἡσθάνθησαν ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ Καθολικισμοῦ κατὰ τοῦ Οὐαλδενσιανισμοῦ ἐν Μερινδόλῳ, ὁ δὲ ἀσεβὴς Oppeda

ὠνομάσθη «Ὁ ὑπεραπιστής τῆς πίστεως καὶ ὁ ἥρωας τοῦ Χριστιανισμοῦ». Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας μετέβη εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ ἀνέπεμψε δημοτελεῖς εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν κατατρόπωσιν καὶ τὴν σφαγὴν τῶν Οὐγγενότων ἐν Παρισίοις. Ἡ σφαγὴ αὕτη ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γάλλου βασιλέως, τοῦ Κοινοβουλίου του καὶ τῶν Ρωμαιο-Καθολικῶν ὑπηκόων του, ἐγένετο, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τῇ ἀμέσῳ ὑποκινήσει τοῦ Πάπα καὶ τῆς Παπικῆς Ἱεραρχίας. Ὅτι, τοῦλάχιστον, ἐπεδοκιμάσθη σφόδρα παρ' αὐτῶν, μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὴν Παπικὴν Αὐλὴν ἡ εἶδησις ἐγένετο δεκτὴ μετὰ μεγάλης χαρᾶς. Ὁ Πάπας Γρηγόριος δ' ΙΓ' μετέβη ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἵνα ἀναπέμψῃ εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν περιφανῆ νίκην· διεκήρυξε δ' ἀμέσως Ἰωβιλαῖον, καὶ ἐπεμψεν ἕνα Νούντιον εἰς τὴν Γαλλικὴν αὐλὴν, ὅστις, ἐν ὀνόματι τοῦ πάπα, ἐξεθείασε «τὸ ἀπὸ πολλοῦ μελετώμενον κατόρθωμα καὶ τόσον εὐτυχῶς ἐκτελεσθὲν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς θρυσκείας». Παρὰ τοῦ Βασιλέως τότε ἐκόπη μετάλλιον τι, εἰς ἀνάμνησιν τῆς σφαγῆς, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν, *Pietas Excitavit Iustitiam*» ἡ Εὐσέβεια ἐξήγειρε τὴν Δικαιοσύνην.

Ἀναμνηστικὰ μετάλλια διὰ τὸ γεγονὸς ἐκόπησαν εἰς τὸ Παπικὸν νομισματοκοπεῖον κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα. Ἐν τοιοῦτον εὐρίσκεται ἤδη ἐκτεθειμένον εἰς τὴν Ἀναμνηστικὴν Αἴθουσαν (*Memorial Hall*) τῆς Φιλαδελφείας· ἡ ὄψις αὐτοῦ παριστᾷ εἰκόνα τοῦ Πάπα εἰς ὀρθίαν στάσιν, καὶ συντετιμημένην ἐπιγραφὴν, *Gregorius XIII . Pontifex Maximus Anno I* , — τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ, δηλ. 1572 Μ. Χ. Ἡ ἀντίθετος ὄψις τοῦ μεταλλίου παριστᾷ ἄγγελον ἐξολοθρευτὴν, βασιάζοντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ σταυρὸν, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ξίφος, πρὸ αὐτοῦ δὲ παριστῶνται ἐκτάδην κατακείμενα καὶ φεύγοντα πλήθη Οὐγγενότων, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων. Κάτωθι δὲ ἀναγράφονται αἱ λέξεις *Ugonotorum Strages 1572* — ἦτοι, «Ἡ σφαγὴ τῶν Οὐγγενότων. 1572».

Ἄλλῃ εἰκὼν παριστᾷ τὰς σφαγὰς τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου ἀνηρητήθῃ ὡσαύτως ἐν τῷ Βατικανῷ. Εἰς τὴν ἐπικεφα-

λίδα ταύτης εὗρίσκειτο ἐπιγραφὴ κυλινδροειδῶς ἐστραμμένη, Λατινιστὶ δὲ γεγραμμένη, καὶ σημαίνουσα, «Ὁ Ποντίφικς ἐπιδοκιμάζει τὴν τύχην τοῦ Coligny» Ὁ Coligny ἦτο ἑξοχὸς τις ἀρχηγὸς τῶν Οὐγγενότων, καὶ εἰς ἓκ τῶν πρώτων πεσόντων. Ἀποῦ ἐφονεήθη, ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀπεκόπη ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἀπεσιάλη πρὸς τὴν Βασίλισσαν (ἡ ὁποία ἐβαλσάμωσε καὶ ἀπέστειλεν αὐτὴν εἰς Ρώμην ὡς τρόπαιον), ἐνῶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐσύρθη ὑπὸ τοῦ ὄχλου διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων. Ὀλίγον χρόνον μετὰ ταῦτα ὁ Βασιλεὺς κατελήφθη ὑπὸ τῶν τρόμων τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδέποτε πλέον ἀνέλαβε. Λέγεται ὅτι εἰς τὸν ἔμπιστον αὐτοῦ ἱατρὸν ἔλεγε, «Δὲν γνωρίζω τί μοι συνέβη ἀλλὰ κλονίζομαι τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα ὡς ἐὰν κατέχωμαι ὑπὸ πυρετοῦ. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, εἴτε γρηγορῶ εἴτε κοιμῶμαι, μοι φαίνονται ὡς ἐὰν παρουσιάζονται ἐνώπιόν μου κατεσπαργμένα σώματα μὲ εἰδεχθεῖς μορφὰς καὶ κεκαλυμμένα δι' αἵματος». Ἀπέθανε δ' ἐν μεγάλῃ ἀγωνίᾳ, καταληφθεὶς ὑπὸ αἱματηροῦ ἰδρώτος.

Κατὰ τὸ 1641 ὁ Ἀντίχριστος ἐκήρυξε «θρησκευτικὸν πόλεμον» ἐν Ἰρλανδίᾳ, καὶ προσεκάλεσε τὸν λαὸν νὰ κατασφάξωσι τοὺς Διαμαρτυρομένους διὰ παντὸς εἰς τὴν διάθεσίν των μέσου. Ὁ πεπλανημένος λαὸς ἤκουσε τὴν διαταγὴν αὐτὴν ὡς φωνὴν Θεοῦ, καὶ δὲν ἐβράδυνον νὰ ἐκτελέσωσι τὴν παραγγελίαν. Τὸ αἷμα τῶν Διαμαρτυρομένων ἔρρευσεν ἄφθονον καθ' ὅλην τὴν Ἰρλανδίαν οἰκίαι ἀπειτεφρώθησαν, πόλεις δὲ καὶ χωρία σχεδὸν κατεστράφησαν. Τινὲς ἐξηναγκάσθησαν νὰ φονεύσωσι τοὺς ἰδίους αὐτῶν συγγενεῖς, καὶ ἔπειτα νὰ αὐτοχειριασθῶσιν—ἐνῶ αἱ τελευταῖαι λέξεις, αἵτινες ἤχουν εἰς τὴν ἀκοήν των, ἦσαν αἱ διαβεβαιώσεις τῶν ἱερέων ὅτι αἱ ἐπιθανάτιοι αὐτῶν ἀγωνίαι ἦσαν αἱ ἀρχαὶ μόνον τῶν αἰωνίων βασάνων. Χιλιάδες ἀπέθανον ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης, ἐνῶ προσεπάθουν νὰ μεναναστεύσωσιν εἰς ἄλλας χώρας. Εἰς Καβάνην (Cavan), ἡ ὁδὸς ἐπὶ δώδεκα συνεχῇ μίλια ἦτο βεβαμμένη δι' αἱματηρῶν ἰχνῶν τῶν πεπληγωμένων προσφύγων. Ἐξήκοντα παιδιά ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν φυγὴν τῶν ἀγρίως καταδιωκομένων γονέων των· οἱ δὲ σφαγεῖς διεκήρυ-

ξαν δι παῶς ὅστις ἤθελε βοηθήσει καθ' οἷονδήποτε τρόπον τὰ μικρὰ ταῦτα πλάσματα ἤθελε ταφῇ παραπλεύρως αὐτῶν. Δέκα ἐπὶ ἑφθῶν ἐτάφησαν ζῶντες εἰς Fermagh, καὶ ἑβδομήκοντα δύο εἰς Kilkenny. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ulster καὶ μόνον, ὑπὲρ τὰς 154,000 Διαμαρτυρομένων εἴτε κατεσφαγήσαν, ἢ ἐξωρίσθησαν ἐκ τῆς Ἱρλανδίας.

Ὁ Ο' Niel, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱρλανδίας, ὠνόμασε τὴν σφαγὴν αὐτὴν «εὐσεβῇ καὶ νόμιμον πόλεμον», ὁ δὲ πάπας (Οὐρβανὸς ὁ Η΄.) ἐξέδωκε βουλλαν ὑπὸ χρονολογίαν Μαΐου, 1643, παρέχων «πλήρη καὶ ἀπολυτρωτικὴν ἄφεσιν πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν» ἐκείνων ὅσοι ἔλαβον μέρος «καὶ ἐπετέλεσαν γενναίως τὸ καθήκόν των, πρὸς ἐξολόθρευσιν καὶ τελικὴν ἐκρίζωσιν τῆς λοιμώδους ζύμης τοῦ αἰρετικοῦ μιάσματος»

Η ΙΕΡΑ ΕΞΕΤΑΣΙΣ.

Εἰς τὸν Δομίνικον, τὸ πρωτεῦον πνεῦμα τῆς σταυροφορίας αὐτῆς, ἀποδίδεται ἡ τιμὴ τῆς ἐφευρέσεως τῆς καταχθονίου Ἱερᾶς ἐξετάσεως, καίτοι ὁ Βενέδικτος, ὅστις διαπνέεται ὑπὸ ζήλου νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ἅγιον Δομίνικον τὴν τιμὴν δι' αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Γενικὸς Ἱεροεξεταστής, ἀμβιβάζει ἐὰν ἡ ἰδέα αὕτη ἐπῆλθε πρῶτον εἰς τὸν Πάπαν Ἰννοκέντιον, ἢ εἰς τὸν Ἅγιον Δομίνικον. Αὕτη ἐντούτοις ἰδρύνθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Γ', εἰς τὸ 1204 Μ. Χ.

Ὁ Ἅγ. Δομίνικος ἦτο εἰς θηριώδης χαρσκιτῆρ, στερουμένος παντὸς αἰσθήματος εὐσπλαγχνίας, ὅστις, φαίνεται, εὗρισκε τὴν πρωτίστην αὐτοῦ εὐχαρίστησιν εἰς τὰς σκηνὰς τῶν βασανιστηρίων καὶ τῆς ἀθλιότητος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατὰ τῶν Ἀλβιγενσίων σταυροφορίας, κρατῶν σταυρὸν ἀνὰ χειρὸς, ὠδήγει καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἱεροὺς μαχητὰς εἰς πράξεις θανάτου καὶ καταστροφῶν. Ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις ἢ «Ἱεροδικεῖον» εἶναι σήμερον εἶδος δικαστηρίου ἐν τῇ Ρωμαιο-καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς ἀνακάλυψιν, καταστολὴν καὶ τιμωρίαν τῆς αἰρέσεως, καὶ ἄλλων πταισμάτων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης * Ἀλλ

* Ἡ Ἔδρα τοῦ Ἁγίου Πέτρου, σελ. 589

εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Δομινίκου ἡ Ἱερὰ αὕτη Ἐξέτασις οὐδὲν εἶχε νόμιμον δικαστήριον, οὐδ' εἶχον τελειοποιηθῆ τὰ βασανιστήρια ὄργανα εἰς ὃ σημεῖον ἀφίχθησαν μετὰ ταῦτα. Ἐν τούτοις, ὁ Δομίνικος, καὶ ἔνευ τοιούτων μηχανημάτων, ἐξεῦρεν ἀφθονίαν βασανιστηρίων μεθόδων, ἐξαρθρῶν τοὺς ἄρμούς, διασχίζων τὰ νεῦρα καὶ κατασπαράσσων τὰ σκέλη τῶν θυμάτων, καὶ καίων ἐπὶ πασσάλου ἐκείνους, τῶν ὁποίων αἱ πεποιθήσεις παρέμεινον ἀσάλευτοι δι' ἄλλων μεσων, καὶ οὔτινες δὲν ἀπεκήρυττον τὴν πίστιν καὶ τὰς ἐλευθερίας των.

Ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῆς ἀποστολῆς του ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου, ὅπως τιμωρῇ διὰ δημεύσεως τῶν ὑπαρχόντων, ἐξορίας καὶ θανάτου τοὺς μὴ θέλοντας νὰ δεγθῶσι τὸ εὐαγγέλιόν του αἰρετικούς, ὁ Δομίνικος διηγείρε τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τὸν ὄχλον εἰς τὴν σφαγὴν τῶν αἰρετικῶν Οὐαλδενοσίων· αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος παρέδωκεν εἰς τὰς φλόγας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα Ἀλβιγενοίτους ταῦτοχρόνως. Διὰ τὴν τοιαύτην λοιπον αὐτοῦ πιστότητα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀντιχρίστου ἀνεκηρύχθη ἅγιος, καὶ λατρεύεται σήμερον ἀναπεμπομένων εἰς αὐτὸν προσευχῶν ὑπὸ τῶν Ρωμαιο-καθολικῶν. Ἡ Παπικὴ Ἱερὰ Σύνοψις (εἶδος Προσευχηταρίου), ἐξυμνεῖ «τὸς ἀρετὰς καὶ τὰ διδάγματα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἐφώτισαν τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀγχίνοιαν καὶ δύναμιν αὐτοῦ, ἡ ὁποία κατετρόπωσε τοὺς αἰρετικούς τῆς Τολόσσης, καὶ τὰ πολλὰ αὐτοῦ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἐξίχθησαν μέχρι τοῦ νὰ ἀναστήσῃ νεκρούς» Ἡ Λειτουργικὴ (Missal) τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διαλαμβάνει τὴν λειτουργίαν τὴν σχετιζομένην πρὸς τὴν τελεσιν τοῦ Δείπνου τοῦ Κυρίου), ἐγκωμιάζει τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ, καὶ προσευχεταὶ διὰ πρόδοκαρον βοήθειαν μέσῳ τῆς μεσιτείας αὐτοῦ. Οὕτως ὁ Ἀντίχριστος ἐξυποῖ εἰσέτι καὶ τιμᾷ τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ ἥρωας.

Ἦθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ δώσῃ τις διὰ βραχέων οἵαν-δήποτε ἀποχρῶσαν ἰδέαν τῶν φρικαλεοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ἡ τοῦ φόβου καὶ τρόμου τὸν ὁποῖον ἐνέπνευσεν αὕτη εἰς τοὺς λαούς. Ἐκεῖνοι ὅσοι δὲν ἦσαν ἐνθερμοὶ θιασῶται τοῦ Ἀντιχρίστου, ἡ τυχὸν ἀπειθόλων νὰ ἐπικρίνωσι τὰς μεθόδους αὐτοῦ, καθίσταντο ὑποπτοι ἐπὶ αἰρέσει ἄνευ δὲ πούιν εἰδοποιήσεως, ἡ παροχῆς εὐκαιρίας πρὸς ἀπολογία, κατεδι-

κάζοντο εἰς ἐγκάθειρξιν ἐντὸς σκοτεινῆς φυλακῆς ἐπ' ἄοριστον, μέχρι τῆς καταλλήλου· σιγμῆς διὰ δίκην — κατὰ τὸ ὅποιον χρονικὸν διάστημα διετέλουν ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τοῦ κατηγοροῦ, ὡς καὶ τοῦ εἵδους τῆς κατ' αὐτῶν κατηγορίας. Τὰ κατὰ τὰς τοιαύτας δίκας διεξήγοντο κρυφίως· βασανιστήρια δὲ ἐτίθεντο συχνάκις εἰς ἐνέργειαν ὥπως ἐξαναγκασθῶσιν οἱ κατηγορούμενοι εἰς ἐξομολογήσεις. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι βάσανοι ἦσαν ἐπὶ τοσοῦτον φρικώδεις ὥστε καθίστανται ἀπίστευτοι σχεδὸν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, καὶ εἰς χώρας ἐλευθέρas· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ πραγματικότης αὐτῶν ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ μαρτυριῶν, τὰς ὁποίας καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Καθολικοὶ ἱστορικοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν· αἱ δὲ ἀνωφελεῖς αὐτῶν ἀπόπειραι ὥπως δικαιολογήσωσιν αὐτάς, τείνωσι μᾶλλον νὰ προσποδείξωσι τὴν ἀλήθειαν τῶν τοιούτων μαρτυριῶν. Τὰ βασανιστήρια ὄργανα, λείψανα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ὑφίστανται εἰσέτι καὶ καθιστῶσι πᾶσαν ἄρνησιν τοῦ πράγματος ἀνωφελῆ· Τὸ «Ἱερὸν Γραφεῖον» διέθετε μάλιστα καὶ ἰατροὺς ἵνα ἐπιβλεπωσι τὴν πορείαν τῶν βασανισμῶν, καὶ παύωσι τούτους ὅποτε ἐφαίνετο δι' ὃ θάνατος θὰ ἀπήλλασσε τὸν πάσχοντα· ἐπετρέπετο δ' εἰς τὸ θῦμα νὰ συνέλθῃ ἐν μέρει, ὥπως οἱ βασανισμοὶ ἐφαρμοσθῶσι δευτέραν ἢ ἀκόμη καὶ τρίτην φοράν. Τὰ βασανιστήρια ταῦτα δὲν ἐπεβάλλοντο πάντοτε ὡς ποινὰ διὰ τὸ ἁμάρτημα τῆς αἰρέσεως· ταῦτα ἦσαν ἐν γένει πρὸς τὸν σκοπὸν ὥπως ἐξαναγκασθῇ ὁ κατηγορούμενος νὰ ὁμολογήσῃ, νὰ μεταβάλλῃ γνώμην ἢ ἐνοχοποιήσῃ ἄλλους, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς περιστάσεως.

Καὶ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἀκόμη, ὅποτε ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις ἀπέβαλε μέγα μέρος τῶν τρόμων αὐτῆς, αὕτη παρίστατο εἰσέτι φρικώδης. Ὁ ἱστορικὸς τῶν πολέμων τοῦ Ναπολέοντος, περιγράφων τὴν ἄλωσιν τοῦ Toledo ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἀναφέρει παρεμπιπτόντως τὸ ἄνοιγμα τῆς φυλακῆς τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, καὶ λέγει: —

«Ἐφαίνοντο ὅτι ἠνόηγοντο τάφοι, καὶ ὥχραι μορφαὶ ὡς φαντάσματα προέβαλλον ἐκ μέσου εἰρκτῶν, αἵτινες ἐξέπεμπον δυσωδίαν μνημείων. Πολύμαλλοι γενειάδες κρεμάμεναι ἐπὶ τοῦ σιγήθους, καὶ δυνυχες ἀνεπτυγμένοι ὡς οἱ δυνυχες τῶν πτηνῶν, παρεμόρφουν τοὺς σκελετοὺς αὐτοῦς, οἱ ἅπιοι διὰ πρῶτην ἤδη φοράν, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἀνέπνεον μὲ ἀγω-